

Psykologiliitto

Psykologiliiton lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen Psykologiliitto ry toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Tiivistelmä

1. **Suomen Psykologiliitto vastustaa jyrkästi esitystä siirtää opiskeluhoollon psykologit ja kuraattorit kouluista ja oppilaitoksista sote-palveluiden osaksi.**
 - a. Esitämme, että psykososiaalisen opiskeluhoollon eli psykologi- ja kuraattorityön **järjestämis- ja tuottajavastuu säilyy koulun tai oppilaitoksen sijaintikunnalla**. Näin siksi, että opiskeluhoollon **painopisteen tulee lain mukaan olla yhteisöllisessä työssä**, joka on erottamaton osa koulun ja oppilaitoksen toimintaa.
 - b. **Esitysluonnos siirtää psykologit pois kouluilta ja opiskeluhoollosta niin fyysisesti, työ sisällön osalta kuin organisatorisessa mielessä.** Esityksessä korostuu yksilökohtainen vastaanotolla tehtävä opiskeluhoollotyö yhteisöllisen työn, konsultaation ja koululakien mukaisen työn jäädessä syrjään.
 - c. **Opiskeluhooltoon tarvitaan pikaisesti sitova mitoitus** jokaiselle kouluasteelle. Mitoituksen tulee olla 500 oppilasta/opiskelijaa työntekijää kohti, ja kuntien rahoitus tätä varten on turvattava.
 - d. Tarkemmat perustelut sille, että vastuu opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluista tulee jatkossakin olla kunnilla, ovat seuraavilla sivuilla.
2. **Suomen Psykologiliitto toteaa sote-palveluiden uudistamisesta seuraavaa:**
 - a. **On hyvä tavoite integroida perustason ja erikoissairaanhoidon palvelut, ja myös sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden integroiminen on tarpeen.** On kuitenkin pidettävä mielessä, että perustason palveluita ei tule järjestää erikoissairaanhoidon järjestelmästä käsin. Erikoissairaanhoidon jakaa ihmisen erillisiin osiin, joista muodostuvat lääketieteen erikoissalat. Perusterveydenhuolto on järjestettävä toisella tavalla siten, että kansalainen kohdataan kokonaisvaltaisesti ja lähtökohtana on terveyden ja toimintakyvyn tukeminen.
 - b. **Tulevaisuuden sote-keskuksiin tarvitaan oma perustason mielenterveystyö, jonka muodostaa hoitajan, psykologin ja lääkärin tiimi, sosiaalityön osaamisella täydennettynä.** Perustason mielenterveystyö ei ole psykiatrian jalkautusta perustasolle vaan oma itsenäinen toiminto. Sote-keskuksissa on oltava omat psykologinsa ja

erikoissairaanhoidossa omansa, tehtäväkentät ja vaadittu osaaminen ovat erilaiset.

- c. **Psykologia tieteenalana ja ammattialana EI OLE lääketieteen erikoisala vaan mielenterveyteen, tiedonkäsittelyyn ja muistiin sekä vuorovaikutukseen keskittyvä itsenäinen ala.** Sote-palvelujärjestelmässä psykologeja tarvitaan sekä erikoissairaanhoidon kaikilla erikoisaloilla että perustason sote-palveluissa niin mielenterveystyössä, somaattisen terveyden- ja sairaanhoidon tukena kuin lastensuojelussa ja muussa sosiaalityössäkin. Sote-keskuksen psykologityötä ei siis voi järjestää tai korvata lainaamalla sinne psykiatrian psykologeja, joilla on oma työnsä, tai ostamalla pelkästään lyhyitä hoitajaksoja palvelusetelillä. Sote-keskuksen psykologi pystyy sekä tekemään suoraa vastaanottotyötä (arviointi, ohjaus, neuvonta, hoito/interventiot) että konsultoimaan ja ohjaamaan muita ammattilaisia ja toimimaan monialaisessa tiimissä.
 - d. **Psykologilla on laaja-alainen tietämys ja asiantuntemus ihmisen terveydestä ja hyvinvoinnista, ja psykologit tulee ottaa mukaan myös palveluiden suunnittelu- ja kehittämistyöhön.**
 - e. **On kannatettavaa, että julkinen palvelu on keskiössä ja laajamittaisesta valinnanvapaudesta luovuttiin.**
3. **Psykologiliitolta tulee jatkossa pyytää suoraan lausunto sote-palveluihin ja mielenterveyspalveluihin liittyvistä esityksistä.** Liitossa on merkittävää tietoa ja osaamista sote-palveluihin, mielenterveystyöhön ja opiskeluhooltoon liittyen. Esitys koskee sekä tuhansia Psykologiliiton jäseniä että kaikkia sote- ja opiskeluhoitopalveluiden piirissä olevia kansalaisia.

Opiskeluhoollon nykytilanne

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 1 luvun 3 pykälän mukaan ”Opiskeluhoiltoa toteutetaan **ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona.** Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon siten kuin tässä laissa säädetään.”

Opiskeluhoollon nykyinen toimintaidea

Edistetään koko ikäluokan ja väestön tasolla hyvinvointia ja oppimista ja ehkäistään ongelmien syntyä ja pahenemista → hoidettavia yksilötason ongelmia syntyy ajan oloon vähemmän → hoitopalveluita tarvitaan ajan oloon vähemmän

Hallituksen esitysluonnoksen 4 ongelmakohtaa

Osana sote-pakettia esitetään opiskeluhooltoon liittyviä muutoksia oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin sekä terveydenhuolto- ja sosiaalihuoltolakiin

1. **Esitys mahdollistaa sen, että psykologit ja kuraattorit eivät ole enää koulujen ja oppilaitosten tiloissa – tämä romuttaa koko toiminnan idean ja on vastoin lupauksia**

Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta, 9 § Järjestämisvastuu 1 mom:
*Psykologi- ja kuraattoripalvelujen on oltava opiskelijoiden **helposti saavutettavissa**.
Palvelut on järjestettävä **oppilaitoksessa tai sen välittömässä läheisyydessä 1 §:ssä tarkoitetuille perusopetuslaissa** (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa oleville oppilaille.* (ss. 1142–43)

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta, 17 a § Opiskeluhoollon psykologipalvelut 3 mom:
*Opiskeluhoollon psykologipalvelujen on oltava oppilaiden ja opiskelijoiden **helposti saavutettavissa**. Opiskeluhoollon psykologipalvelut on järjestettävä **esi- ja perusopetusta antavien koulujen oppilaille koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä**, ja opetuksen järjestäjän on tarjottava sote-maakunnan käyttöön koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tilat näiden palvelujen järjestämiseksi.* (s. 1145)

Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta, 27 c § Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut 3 mom:
*Opiskeluhoollon kuraattoripalvelujen on oltava oppilaiden ja opiskelijoiden **helposti saavutettavissa**. Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut on järjestettävä **esi- ja perusopetusta antavien koulujen oppilaille koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä**, ja opetuksen järjestäjän on tarjottava sote-maakunnan käyttöön koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tilat näiden palvelujen järjestämiseksi.* (s. 1146)

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta, 17 a § Opiskeluhoollon psykologipalvelut 3 mom, säädöskohtaiset perustelut, s. 836: **Palvelujen tulisi olla käytettävissä pääsääntöisesti koulu- tai opiskelupäivän aikana**. ... Mitä terveydenhuoltolain 17 a §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan opiskeluhoollon psykologipalveluista, soveltuu myös opiskeluhoollon kuraattoripalveluihin (27 c § Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut, säädöskohtaiset perustelut)

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta, 17 a § Opiskeluhoollon psykologipalvelut 3 mom, säädöskohtaiset perustelut, s. 836: **Koulun välittömällä läheisyydellä tarkoitettaisiin oppilaiden kannalta kohtuullista kävelyetäisyyttä koulusta**.

→ Toisella asteella palvelut voivat siis olla missä tahansa (= helposti saavutettavissa) ja esi- ja perusopetuksessa koulussa tai kohtuullisen kävelyetäisyyden päässä (säädöskohtaiset perustelut s. 836). Tämä muotoilu osoittaa selvästi, ettei tunneta opiskeluhoitotyön arkea eikä pidetä tärkeänä psykologin näkymistä, tutuksi tulemista ja osallistumista kouluyhteisössä. Opiskeluhoollon perusajatus on, että arjessa on saatavilla apua ja tukea, jonka ääreen on helppo ja turvallinen hakeutua, kun työntekijä on tuttu koulun arjesta. Esityksessä psykologi kuitenkin sijoitetaan työhuoneeseen punaisten valojen taakse jonnekin, jossa jotkut oppilaat tai opiskelijat sitten itsekseen käyvät hoitamassa omia ongelmiaan. Mikäli työtila ei ole koulussa, psykologi ei tule tutuksi sen paremmin lapsille ja nuorille kuin koulun aikuisillekaan.

- **Oppilaan/opiskelijan palveluiden käyttö sekä psykologin ja kuraattorin yhteistyö opettajien ja muun koulun väen kanssa tulee vaikeaksi tai jopa mahdottomaksi**
- Opiskeluhoitotyötä tehdään koulun ja oppilaitoksen arjessa, oppituntien rytmissä. Käytännössä opiskeluhoitotyö järjestyy koulun aikataulun mukaan niin, että välitunnilla psykologi piipahtaa usein opettajainhuoneessa, oppilaat käyvät vastaanotolla yleensä oppituntien rytmissä, opettaja voi tulla osaksi aikaa oppitunnin aikana yhteispalaveriin jne. Näin ei voi toimia tai toiminta vaikeutuu, jos työtilat ovat muualla. Oppilaille on monesti tärkeää päästä välitunnille muiden kanssa vastaanotolta tai sen välissä. Hallituksen esitys on ongelmallinen lasten vastaanotolla käymisen kannalta myös turvallisuus- ja vastuunäkökohdista. Lisäksi tilojen sijainti muualla kuin koulun tai oppilaitoksen sisällä luo huomattavia ongelmia yhteisölliselle työlle, yhteistyölle sekä konsultaatioille. Käytännössä suuri osa arkisesta yhteistyöstä muun henkilökunnan kanssa tapahtuu välituntien aikana. Tämä hankaloituu huomattavasti tai jopa käy mahdottomaksi, jos psykologi tai kuraattori ei pysty enää välitunnilla käymään esimerkiksi opettajainhuoneessa. Myös muun henkilökunnan (rehtori, opettajat, terveydenhoitaja, lääkäri) yhteydenpito ja neuvottelut psykologin ja kuraattorin kanssa vaikeutuvat, samoin psykologin ja kuraattorin keskinäinen yhteistyö, jos tilat ovat muualla kuin koulussa.

2. Säädoskohtaisissa perusteluissa (Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta, 17 a § Opiskeluhoollon psykologipalvelut) teksti keskittyy psykologityön osalta asiakas/potilastyön eli yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön kuvailuun ja siinä saavutettaviin etuihin – **missä opiskeluhoitolain painopiste: yhteisöllinen työ?**

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 17 a §, säädoskohtaisissa perusteluissa on 2,5 sivua (s. 834–836) asiaa opiskeluhoollon psykologin työstä, **mutta siinä ei sanota mitään siitä, miten lain edellyttämä ensisijainen yhteisöllinen työ ylipäänsä onnistuu, saati paranee sote-siirron myötä. Kaikki oletettu paraneminen liittyy yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon ja terveydenhuollon toimintatarpeisiin.**

Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta 17 a §, säädoskohtaiset perustelut: *Sote-maakunnan toimiessa järjestäjänä kaikilla opiskeluhoollon työntekijöillä säilyisi yhteys sosiaali- ja terveystoimeen, mikä on edellytyksenä hoito- ja palveluketjujen sujuvuudelle sekä työntekijöiden riittävän osaamisen ja ammatillisen tuen varmistamiselle.*

- Jää huomiotta, että **yhteys kouluun ja oppilaitokseen, opettajiin ja rehtoreihin, joiden kanssa opiskeluhoitotyötä tehdään, katkeaa täysin, samoin yhteys koulussa oleviin lapsiin ja nuoriin, kouluyhteisöön.** Toisesta hallintokunnasta käsin on vaikea ymmärtää koulun arkea ja koulun työtä ja sen reunaehtoja. Ja esityshän katkaisee myös fyysisen yhteyden.
 - **Hallintoraja opiskeluhoollon ja sivistystoimen välissä olisi ja on kohtalokas.** Koulussa ja oppilaitoksessa on vaikea toimia tarkoituksenmukaisesti, jos koulu ja oppilaitos toimintaympäristöinä eivät ole tuttuja. Keskeinen osa opiskeluhoitotyötä on yhteistyö ja konsultaatio opettajien kanssa. Tämä on vaikeaa, jos opiskeluhoollon työntekijän oma

työpaikka on sote-maakunta. Psykologi ja kuraattori ovat tällöin enemmänkin vierailijoita, eivät vakihenkilöstöä. Myös yksittäisten lasten, nuorten ja perheiden auttamista helpottaa paljon, kun työntekijällä on kokonaiskäsitys tilanteesta ja auttamismahdollisuuksista myös kouluympäristön osalta.

- On väitetty, että yhteistyö sotessa olevien ammattilaisten ja koulun opiskeluhuollon henkilöstön välillä on hankalaa, kun he työskentelevät eri hallintokunnissa. Tämä huoli on aiheeton. **Sote-ammattilaiset osaavat kyllä tehdä keskinäistä yhteistyötä hallintorajoista riippumatta, ja näin valtaosassa kuntia tapahtuu tälläkin hetkellä.** Koulupsykologit ja -kuraattorit ovat sivistystoimessa tai oppilaitoksessa, ja kouluterveydenhuolto, perheneuvola, lastensuojelu jne. toimivat sote-palveluissa. Yhteistyössä on aina kehitettävää, mutta ydinongelma ei suinkaan ole eri hallintokunnat tai edes tietojärjestelmät. Näiden korostaminen osoittaa, ettei psykososiaalisen opiskeluhuollon toiminta-ajatusta koulun ja oppilaitoksen osana ymmärretä. On tärkeä huomata, että opiskeluhuoltotyö ei ole lääkärijohtoista työtä samalla tavalla kuin terveydenhuollon toiminta eikä ylipäänsä samanlaista kuin terveydenhuollon työ.

Psykologiliiton tietojen mukaan opiskeluhuollon siirtäminen sivistystoimesta sote-palveluihin ei ole erityisesti parantanut yhteistyötä sote-palveluiden kanssa. Opiskeluhuolto ei toimi samalla tavalla kuin sote-palvelut, eikä sote-palveluiden työtettä ja työtapoja voi sellaisenaan siirtää opiskeluhuollon työhön.

- Jää huomiotta, että **se osaaminen ja ammatillinen tuki, mitä psykologi opiskeluhuoltotyössä tarvitsee, on erilaista kuin sote-maakunnassa työskentelevän psykologin tarpeet.** Opiskeluhuoltotyö on koulun työtä, lasten ja nuorten tukemista ja auttamista koulussa ja koulu yhteisön kautta.
 - Huoli sivistystoimen ja oppilaitoksen kyvystä järjestää täydennyskoulutusta psykologeille ja kuraattoreille on niin ikään jokseenkin perusteeton. **Opiskeluhuollon työntekijöiden koulutustarve on erilainen kuin sote-palveluiden työntekijöiden.** Toisaalta tälläkin hetkellä koulujen ja oppilaitosten psykologit ja kuraattorit osallistuvat tarpeen mukaan esimerkiksi sairaanhoitopiirien koulutuksiin. Koulun työntekijöiden osaamista ei sinänsä voida kohentaa sote-maakunnassa, koska opetus, koulutus ja opiskeluhuolto eivät ole sosiaali- ja terveydenhuoltoa.
 - On myös esitetty huolta opiskeluhuollon psykologien osaamisesta ja heidän saamastaan tuesta. On yllättävää, että mikäli tällaisia ongelmia on laajamittaisesti valtionhallinnossa havaittu, niitä ei ole pyritty aktiivisesti ratkaisemaan tavanomaisin käytössä olevin keinoin. Psykologiliiton käsityksen mukaan ongelmat eivät ole sitä luokkaa, että tarvittaisiin valtava organisaatiouudistus niiden ratkaisemiseksi. Psykologiliittoon ei ole myöskään oltu yhteydessä ja ehdotettu yhteistyötä jäsenistömme tilanteen kehittämiseksi. On tärkeä muistaa, että **psykologi tekee aina työtään itsenäisesti terveydenhuollon ammattihenkilönä ollen itse siitä vastuussa, niin pienessä kuin isossakin työyksikössä.** Pienissä kunnissa yksin työskentelevien on mahdollista verkottua ja näin saada ammatillista apua ja tukea, ja kuntien tulisi tätä tukea. Näitä mahdollisuuksia pitäisi hyödyntää enemmän ja tukea systemaattisesti valtionhallinnonkin taholta.

Esimerkiksi Päijät-Hämeen alueella on hyvä esimerkki siitä, miten maakunnan tasolla voidaan järjestäytyä ja tukea sivistystoimien toimivaa opiskeluhoitoa.

- Keskustelussa on myös esitetty, että työ opiskeluhoitoon on sattumanvaraista, epätasalaatuista ja henkilöstä riippuvaa. Tarkempia perusteita tälle Psykologiliitolla ei ole tiedossa – eikä myöskään tietoa, eroaako opiskeluhoito tässä olennaisesti muista psykososiaalisista palveluista, jotka eivät ole mekaanista liukuhihnatoimintaa kuten vaikka tehdastyö. Toisaalta **opiskeluhoitotyön lisäarvona on nimenomaan se, että työn kohdentaminen tapahtuu koulujen ja oppilaitosten sekä oppilaiden ja opiskelijoiden ajankohtaisten tarpeiden perusteella.** Koulussa tai oppilaitoksessa ei palvella vain palveluun asiakkaaksi hakeutuneita vaan työn kohteena ovat kaikki oppilaat tai opiskelijat ja koko yhteisö. Esimerkiksi kriisitilanteet saattavat vaikuttaa opiskeluhoitotyön kohdentamiseen. Juuri tämän vuoksi työn koordinoiminen tulee tapahtua hallinnollisesti koulun ja oppilaitosten kanssa samasta organisaatiosta, koska ulkopuolinen taho ei voi tietää koulujen ja oppilaitosten ajankohtaisia tarpeita. Koulut ja oppilaitokset ovat arjen kasvuyhteisöjä, eivät erillinen palvelu, johon hakeudutaan.
- On myös syytä huomata, että itse opetuksen ja koulutuksen järjestämisessä on kuntien ja oppilaitosten välillä suuria eroja, joten keskeisimmät oppilaiden ja opiskelijoiden väliset eriarvoisuudet liittyvät koko opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen eikä niinkään pelkästään opiskeluhoitojärjestämisessä oleviin eroihin. Puutteet opetuksen ja koulutuksen resursseissa lisäävät tarvetta opiskeluhoitoon palveluihin.

3. Lainsäädännön rakenne muuttuu, psykologeista ja kuraattoreista ei säädetä opiskeluhoitoilaisissa vaan terveydenhoito- ja sosiaalihoitoilaisissa, ja koulukuraattorit valjastetaan sosiaalihoitoon viranhaltijatehtäviin – mikähän psykologeja odottaa?

Opiskeluhoitoon psykologin työstä ehdotetaan tarkemmin säädettäväksi terveydenhoitoilaisissa (17 a §) ja kuraattorin työstä sosiaalihoitoilaisissa (27 c §), ei opiskeluhoitoilaisissa → Kuraattorit ja psykologit siirtyvät lainsäädännössä opiskeluhoitoon pois sote-toiminnaksi, mikä mahdollistaa työn sisällön ja johtamisen muuttamisen sote-maakunnan tarpeista käsin tapahtuvaksi, ei koulussa olevien lasten ja nuorten tarpeiden mukaiseksi.

Opiskeluhoitoilain tulo vuonna 2013 oli merkkipaalu – nyt harpataan takaisin historiaan. Turku ja Oulu olivat viimeiset isot kaupungit, jotka perustivat sivistystoimien oman psykologitoiminnan 2000-luvun alussa. Lahti ja Helsinki olivat toimineet näin jo 1960–70-luvulla. Koko opiskeluhoitoon historia on ollut tuloksellista siirtymistä sote-palveluista lähemmäs koulua, joten esitys on paluuta menneeseen.

Kohdassa Ehdotukset ja niiden vaikutukset todetaan ”Opiskeluhoitoon siirto sote-maakuntaan”-luvussa: ”**Sote-maakunnan sosiaali- ja terveystoimien organisaatiossa kuraattoreilla olisi myöskin tarvittaessa mahdollisuus tehdä sosiaalihoitoilain**

mukaisia palvelutarpeen arviointeja ja päätöksiä, eikä oppilaiden tarvitsisi tämän vuoksi erikseen hakeutua sosiaalihuollon toimipisteisiin.” s. 268

- **Kuraattoreille esitetään siis sote-maakunnan tehtäviä**, mikä lienee mahdoton ajatus niin resurssien, osaamisen, ammattietiikan kuin oppilaan ja opiskelijan sekä perheen oikeusturvan ja luottamuksen kannalta. Opiskeluhoito ja kuraattorityö on koulun toimintaa ja koulussa tarjottavaa tukea, ei sosiaalihuollon toimintaa ja viranhaltijapäätöksiä.
- Samaan tapaan varmaankin suunnitellaan **psykologien voivan tehdä sote-maakunnan tehtäviä** esim. neuvolan, perheneuvolan, lasten- ja nuorisopsykiatrian osalta, **ja opiskeluhoito yksilökohtainen työ muuttuu enemmän oire- ja sairauskeskeiseksi eikä ole normaalikehityksen tukemista** kuten nyt. Oppimisen tukemiseen liittyvät tehtävät unohtuvat.
- Usein luullaan, että psykologit ja kuraattorit eivät ole töissä eivätkä tarjoa palveluita koulujen loma-aikana. Tämä on virheellinen käsitys, toiminta pyörii normaalisti ja vastaanotolle pääsee myös kesällä, vuosilomia lukuun ottamatta.

Opiskeluhoitosta ei voi siirtää työvoimaa sote-maakunnan tarpeisiin

Esityksessä on 75 mainintaa psykologista, ja ne kaikki koskevat opiskeluhoito psykologia. Esityksessä ei siis huomioida ollenkaan sote-palveluissa lukuisissa eri tehtävissä toimivia psykologeja, vaikka kyse on sote-palvelujen uudistamisesta. Sote-palveluissa on tällä hetkellä isoja puutteita psykologipalveluissa etenkin sote-keskuksissa ja lastensuojelussa.

Näyttää siltä, että siirtämällä opiskeluhoito psykologit ja kuraattorit hallinnollisesti ja fyysisesti sote-maakuntiin ollaan siirtämässä opiskeluhoito resurssit sote-palveluille (esim. perheneuvola, äitiys- ja lastenneuvola, sote-keskuksen mielenterveystyö, lastensuojelu). Tällöin on tietenkin ilmeistä, että resurssi ja läsnäolo kouluissa ja oppilaitoksissa vähenee ja työn sisältö muuttuu. Sote-maakunnan henkilöstötarpeet ovat mittavia ja tärkeitä, mutta jo nykyisellään psykologeja ja kuraattoreja puuttuu opiskeluhoitosta satoja, joten ratkaisu sote-maakunnan henkilöstötarpeisiin ei voi tulla opiskeluhoitosta. Opiskeluhoito työ vaatii myös erilaista osaamista kuin sote-palveluiden työt.

Koulupsykologien vakansseja puuttuu Suomesta noin 500, koska kunnat eivät ole perustaneet niitä. Miten ihmeessä nykyiset voivat jatkossa sekä hoitaa nykyistä tasavertaisemmin opiskeluhoito toiminnan että antaa resurssia sote-maakuntiin?

Opiskeluhoitoon tarvitaan sitova mitoitus ja lisää voimavaroja sote-siirron sijaan. Hallitusohjelmassa sitova mitoitus on kirjattu.

4. Psykologeilla ja kuraattoreilla on myös perusopetuslakiin ja muihin koululakeihin liittyviä tehtäviä, vaikka näistä ei sote-paketissa puhuta mitään

Koululakeihin liittyviä tehtäviä ei mainita eikä huomioida ollenkaan sote-paketissa, josta saa käsityksen, että psykologi ja kuraattori tekevät vain sote-palveluksi katsottavaa työtä. Tosi asiassa koulupsykologi tukee sekä oppimista että hyvinvointia ja mielenterveyttä, joita ei voi erottaa toisistaan, sillä ihmisellä on vain yksi pää ja aivot. Esitys erottelee oppimisen kouluun ja mielenterveyden soteen, mikä on älytöntä.

Tarkemmat perustelut sille, miksi opiskeluhoollon psykologit ja kuraattorit kuuluvat peruskuntaan

Miksi koulupsykologin työ kuuluu kouluun sekä fyysisesti että hallinnollisesti?

Psykososiaalinen opiskeluhoolto eli psykologin ja kuraattorin työ on lakisääteinen, kiinteä ja elimellinen osa koulun ja oppilaitoksen toimintaa. Työn tarkoitus on tukea lasten ja nuorten oppimista, terveyttä ja hyvinvointia. Tämä tapahtuu sekä yksilöiden että ryhmien ja koko kouluyhteisön tasolla. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 1 luvun 3 momentin mukaan ”Opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon siten kuin tässä laissa säädetään.” Tämä ei voi toteutua maakuntien sote-palveluista käsin, jotka ovat erillään koulun arjesta. Esitetty muutos edellyttäisi näin muutosta lakiin, joka korostaa ennaltaehkäisevää tavoitetta ja yhteisöllistä opiskeluhoollota.

Psykologiliiton saamien tietojen mukaan yhteisöllinen opiskeluhoollotyö on vaikeutunut sekä suunnittelun että toteuttamisen osalta silloin, kun kunnassa psykologit on siirretty pois sivistystoimesta terveyspalveluiden osaksi. Opettajien, rehtorien ja erityisopettajien ajan- ja rahankäytöstä päättää tällöin eri organisaatio kuin psykologien, mikä vaikeuttaa yhteistä työtä esimerkiksi yksinäisyyteen, koulukiusaamiseen, kouluviihtyvyyteen, koulupudokkuuteen ja pedagogisiin järjestelyihin liittyvissä asioissa. Psykologit koetaan ulkopuoliseksi koulun ja oppilaitoksen toimintaan nähden erityisesti johdon näkökulmasta.

Psykososiaalisen opiskeluhoollon on oltava lähellä oppilaita/opiskelijoita ja muuta henkilöstöä sekä fyysisesti että organisatorisesti. Fyysinen läsnäolo koulussa tai oppilaitoksessa on välttämätöntä mutta ei yksin riittävää. Työntekijän hallinnollinen organisaatio määrittää psykososiaalisen toimintaympäristön ja työkuultuurin. Sote-maakunnan tavoitteet ja työtavat ovat toisenlaiset kuin koulun ja oppilaitoksen, ja näin tuleekin olla. Opiskeluhoolto on koulun toimintaa, ei sote-palvelua. Kysymys ei ole tiedonsiirrosta työntekijöiden välillä vaan yhteisen työn tekemisestä yhdessä. Sote-maakunnassa opiskeluhoolto irtautuisi koulusta ja oppilaitoksesta, jonka osa sen pitäisi olla. Erikoissairaanhoidon tai muun terveydenhuollon toimintamalleja ei voi eikä kannata tuoda opiskeluhoollon käyttöön sellaisenaan. Kouluissa ja oppilaitoksissa tarvitaan ja toteutetaan erilaista työskentelyotetta kuin erikoissairaanhoidossa ja muissa sote-maakunnan palveluissa.

Psykologiliiton saamien tietojen mukaan psykologien siirtyminen sivistystoimesta terveyspalveluihin on näkynyt siinä, että opiskeluhoollotyön odotetaan muuttuvan terveyskeskustyön tyyppiseksi ja sitä suunnitellaan ja arvioidaan terveyspalveluiden näkökulmasta, ei siitä näkökulmasta, miten lasten ja nuorten tarpeisiin ja ongelmiin vastataan parhaiten koulu- ja oppilaitosyhteisössä ja arjessa. Koulumaailman ja opiskeluhoollotyön todellisuus jää taustalle. Tilastointikiinnostus kohdistuu yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, yhteisöllistä työtä, joka on opiskeluhoollolain painopiste, ei tilastoida.

Sote-maakunnan palveluissa tehdään yksilökohtaista vastaanottotyötä huomattavasti enemmän kuin opiskeluhoollossa, jossa edistävän ja ehkäisevän yhteistyön painotus on vielä suurempi kuin sote-maakuntien työssä. Vastaanottotyö on vain osa psykososiaalisen opiskeluhoollotyön kokonaisuutta, jonka painopisteen tulee olla edistävässä ja ehkäisevässä, ei korjaavassa, työssä. Jos ajatellaan erheellisesti psykologien tekevän sekä opiskeluhoollossa että sote-keskuksessa lähinnä vastaanottotyötä, voi muodostua harha, että psykologin ja kuraattorin työ on samanlaista kuin sote-maakunnassa ja kuuluu

sote-maakuntaan. Näin ei kuitenkaan ole sen paremmin yksilökohtaisen opiskeluhoillon kuin etenkin yhteisöllisen opiskeluhoillon osalta.

Opiskeluhoitotyön kehittäminen ja johtaminen asettuu hallituksen esityksen mukaisessa ratkaisussa täydelliseen umpikujaan. Onhan mahdotonta järjestää opiskeluhoitotyön johtamista ja kehittämistä sivistystoimessa tai oppilaitoksessa sote-maakunnasta käsin. Toimiiko tässä tehtävässä siis sivistystoimessa tai oppilaitoksessa joku opiskeluhoillon ulkopuolinen henkilö, vai toimiiko sivistystoimen tai oppilaitoksen henkilöstössä sote-maakunnan työntekijä johtamassa opiskeluhoitoa? Molemmat ratkaisut ovat mahdottomia.

Psykologi on opiskeluhoilossa sekä mielenterveyden, ihmissuhteiden ja vuorovaikutuksen että oppimisen asiantuntija

Mielenterveys ja oppiminen eivät ole millään tavalla toisistaan erillisiä prosesseja tai ilmiöitä, päinvastoin. Psykologin työtä ohjaa koulussa ja oppilaitoksessa sekä opiskeluhoitolaki että koululait, esimerkiksi tuen portaat oppilaalle/opiskelijalle. On tehokasta ja toimivaa, kun sama ammattilainen pystyy tuottamaan monenlaista palvelua lasten, nuorten ja perheiden sekä koko koulun hyväksi. Tämä vähentää ns. luukutusta ja samojen asioiden kertomista monelle eri auttavalle taholle.

Yksilökohtainen opiskeluhoitotyö

- arviointi ja psykologin tutkimukset, psykodiagnostiikka
- hoito, ohjaus ja neuvonta (= interventiot)
- oppilaiden hyvinvoinnin pitkäaikainen seuranta ja jatkuva tukitoimien arviointi (seuranta saattaa kestää jaksoittain jopa vuosia tai koko kouluajan)
- työskentely ryhmien kanssa (= interventiot)
- opettajien, johdon ja muun henkilöstön konsultointi ja yhteistyö

Lain mukainen yhteisöllinen opiskeluhoitotyö

- Edistävä ja ehkäisevä työ koko kouluyhteisössä, koulun toimintakulttuuriin ja asenteisiin vaikuttaminen. Työn onnistuminen edellyttää, että työntekijä on koululla läsnäoleva ja henkilöstölle riittävän tuttu.
- Sivistystoimen ja oppilaitoksen tason opiskeluhoillon suunnittelu- ja kehittämistyö (viimemainitussa usein vastaava tai johtava työntekijä). Psykologit ovat mukana koulun/oppilaitoksen ja sivistystoimen tasolla lain määrittämien suunnitelmien luomisessa sekä päivittämisessä tuomassa kehityspsykologista ynnä muuta psykologista asiantuntijuutta.

➔ **Opiskeluhoillon psykologin tehtäväkenttä ja asiantuntijuus on siis erilainen ja laajempi kuin esimerkiksi terveydenhoitajan**, jota käytetään joskus verrokkina todeten, että terveydenhoitajakin toimii terveystoimesta käsin koulussa ja oppilaitoksessa. Psykologin tehtävät ja osaaminen sisältävät huomattavasti enemmän koulunkäyntiin ja opiskeluun, opettajien työhön, kouluyhteisöön ja konsultointiin sekä ryhmien, yhteisöjen ja organisaatioiden psykologiaan liittyviä kysymyksiä. Juuri nämä kaikki tehtävät edellyttävät kiinteää yhteyttä kouluun ja oppilaitokseen myös organisatorisesti, ei pelkästään fyysisesti.

Kasvatus- ja opetustyön tukeminen, kuten esimerkiksi koulun henkilöstön konsultaatio, kuraattorin ja psykologin asiantuntijuuden tuominen pedagogisen tuen järjestämiseen ja pedagogisten asiakirjojen moniammatillinen käsittely, on helpompi toteuttaa, kun kuraattori ja psykologi ovat opetustoimen organisaatiossa. Näin turvataan myös sujuva tiedonkulku.

Psykologi ei aina työskentele terveydenhuollon organisaatiossa

Psykologit ovat terveydenhuollon ammattihenkilöitä, mutta he tekevät tätä työtä paljon muuallakin kuin terveydenhuollon organisaatioissa, koulujen ja oppilaitosten ohella esim. sosiaalityössä ja vankeinhoidossa. Psykologi ei ole pelkästään vastaanottotyötä tekevä ammattilainen vaan myös työyhteisön ja organisaation käytössä. Kaikki potilastyötä tekevät psykologit eivät automaattisesti kuulu samaan organisaatioon.

Koko Suomi ja paikalliset olosuhteet huomioitava lainsäädännössä

Hallintosiirron perusteeksi on esitetty pienten ja syrjäisten kuntien vaikeudet palkata tarvittavaa henkilöstöä. Mikään ei ole tähänkään asti estänyt pieniä kuntia palkkaamasta psykologeja ja kuraattoreita yhteisesti, mutta mahdollisuutta on hyödynnetty varsin vähän. Mikäli kunnalla on tarve ja varaa sekä osaamista järjestää opetusta, sillä on oltava valmius myös lakisääteisen psykologi- ja kuraattorityön järjestämiseen ja johtamiseen. Käytännössä työolosuhteet voivat sote-maakunnassa jopa heiketä. Fyysiset etäisyydet, syrjäinen sijainti ja toimipaikkojen määrä eivät myöskään tällä tavoin vähene, pahimmillaan päinvastoin, kun maakunnan riittämätöntä kokonaisresurssia aletaan jakaa koko alueelle. Pienten kuntien talousongelmia tai syrjäisten seutujen rekrytointiongelmia ei voi eikä kannata yrittää ratkaista pakottamalla kaikki kunnat siirtämään toimiva psykososiaalinen opiskeluhoito sote-maakuntaan. Yleistä rakenteellisen muutoksen tarvetta ei ole. Valtaosa oppilaista ja opiskelijoista on toimivan järjestelmän piirissä: kaikille heille tämä uudistus olisi heikennys. Ainoa yleinen ongelma läpi Suomen on liian vähäinen psykologien ja kuraattorien määrä, koska kunnat eivät ole noudattaneet lakia ja vakansseja ei ole perustettu riittävästi. Tarve on ollut tiedossa peruskoulu-uudistuksen alusta saakka.

Psykologiliiton jäsenten keskuudessa pelätään, että psykososiaalisen opiskeluhoito siirto sote-maakuntaan pahentaa rekrytointihaasteita. Pienen kunnan toiminnassa nähdään myös paljon hyviä puolia yhteistoiminnan ollessa ketterää ja joustavaa.

Myös sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen tulee mahdollistua paikallisiin olosuhteisiin soveltuvat ratkaisut opiskeluhoito osalta. Vähäväkisillä alueilla sote-maakunta voi kenties olla vaihtoehtoista paras opiskeluhoito palveluiden tuottaja, kuten tälläkin hetkellä esim. Kainuussa on. Valtaosaan kuntia tämä malli ei kuitenkaan sovellu eikä ole tarpeellinen. Tällöin ruvetaan hajottamaan ja ”korjaamaan” jotain, joka ei rikki ikinä ollutkaan.

Psykologiliitto esittää, että psykososiaalisen opiskeluhoito eli psykologi- ja kuraattorityön järjestämisvastuu säilyy koulun tai oppilaitoksen sijaintikunnalla ja lähtökohtana on, että koulutuksen järjestäjä myös tuottaa itse koulun ja oppilaitoksen psykologipalvelut. Mikäli kaikki sote-maakunnan kunnat yhdessä niin päättävät ja päätös on perusteltu, voidaan harkita mahdollisuutta, että ne voivat ostaa palvelut maakunnan tuottamana.

Koulu ei ole sote-palvelu vaan kasvuyhteisö

Hallituksen esityksessä koulu/oppilaitos näyttäytyy lähinnä paikkana, jossa tarjotaan vastaanotolla tapahtuvaa kahdenkeskistä opiskeluhoito palvelua lapsille ja nuorille. Tosi asiassa ja lain mukaan psykologin ja kuraattorin työ kouluissa ja oppilaitoksissa sisältää runsaasti ja ensisijaisesti muutakin kuin yksilötason vastaanottotyötä. Juuri tämä muu työ on olennaista psyykkisen hyvinvoinnin sekä oppimisen edistämisen ja ongelmien ehkäisemisen kannalta – vastaanotolla tehdään aina jo korjaavaa työtä, vaikka elämänkaaren näkökulmasta toki varhaisessa vaiheessa. Mitä paremmin edistävä ja ehkäisevä työ vuosien mittaan onnistuu, sitä vähemmän tarvitaan yksilövastaanottoa.

Koululle ja oppilaitokselle leimallista ovat ryhmä ja yhteisö, ja niitä kannattaa myös hyödyntää lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja tukemisessa. Nuoruusiässä vertaisten merkitys ja vaikutus on suurin koko elämänkaarella. Yksilötason työtä ei pidä erottaa yhteisöllisestä opiskeluhollosta, joka tapahtuu ryhmien, yhteisön ja organisaation tasolla. Tämä on vaarana, jos kaikki opiskeluholloksen erityistyöntekijät työskentelevät sote-maakunnassa, jonka orientaatio on yksittäisiin potilaisiin keskittyvä ja korjaava.

Yksilötason työtä tehdessään koulun psykososiaalisen opiskeluholloksen työntekijä huomioi lähtökohtaisesti kaikki tasot samanaikaisesti:

- yksilön hoito,
- kontakti perheeseen,
- vertaissuhteet,
- tuki koulussa ja opettajien konsultointi sekä
- koulu-yhteisön toiminta.

Tällainen työote on mahdoton sote-maakunnasta käsin. Hallituksen esitys on sote-palvelukeskeinen ja yksilökeskeinen eikä osoita koulumaailman tuntemusta. Esitys ei tunnista koulun/oppilaitoksen ja vertaisryhmän ja koulun aikuisten yhteisöllistä merkitystä lapsen ja nuoren kehityksessä ja oppimisessa.

Lasten ja nuorten mielenterveyden varhainen hoito opiskeluhollosta ei edellytä hallintokuntasiirtoa – sitä tehdään nytkin koko ajan!

Valtionhallinnossa on pyrkimystä kohentaa etenkin nuorten mielenterveyshoitoa, ja tämän halutaan tapahtuvan koulussa ja oppilaitoksessa. Kannatamme Psykologiliitossa lämpimästi tätä ajatusta. Se ei kuitenkaan edellytä psykologien ja kuraattorien siirtämistä sote-maakuntiin eikä uusien ammattiryhmien tuomista kouluihin, vaan nykyisen opiskeluholloksen lakisääteisten palveluiden asianmukaista resurssointia ja opiskeluholloksen kehittämistä lasten ja nuorten sekä koulujen tarpeista lähtöisin. Nuorten varhainen lyhytkestoinen hoito voidaan toteuttaa nykyisellä järjestelmällä, kunhan henkilöstöä on riittävästi ja he saavat riittävän koulutuksen ja työnohjauksen. Tämän ohella psykologit ja kuraattorit huolehtivat lukuisista muista opiskeluhollosta ja perusopetuslain mukaisista tehtävistä.

Jo tällä hetkellä psykologi tarjoaa varhaisen vaiheen lyhytkestoista hoitoa koulussa ja oppilaitoksessa lapsille ja nuorille – jos tätä halutaan lisätä, tarvitaan lisää resursseja, ei hallintokuntasiirtoa. Kouluihin ja oppilaitoksiin pitää palkata riittävästi psykologeja sekä kouluttaa myös kuraattorit ja terveydenhoitajat lyhyiden interventioiden osajiksi. Sitova mitoitus tarvitaan pikaisesti, ja sen tulee olla tasolla 500 oppilasta/opiskelijaa psykologin, kuraattorin ja terveydenhoitajan tiimiä kohti.

Mielenterveyden tuki ja hoito opiskeluhollosta toteutuu oppilaiden ja opiskelijoiden yksilöllisten interventioiden avulla sekä samanaikaisesti rakenteellisten, koulu- ja oppilaitosyhteisössä toteutettavien tukitoimien avulla. Opiskeluholloksen tuki ja hoito pohjautuu hyvinvoinnin, kasvun ja opiskelun tukeen, ei medikalisaatioon tai häiriöpohjaiseen oireiden korjaamiseen. Opiskeluhollosta palvelee oppilaita ja koulua kaikissa oppimisessa, käyttäytymisessä, sosiaalisiin suhteisiin sekä mielenterveyteen liittyvissä tilanteissa ja ongelmissa. Kokonaisvaltainen ja räätälöity tuki, apu ja hoito kulloisenkin tarpeen mukaan on perustellumpaa, toimivampaa ja kustannustehokkaampaa kuin yksittäisten oireryhmien intensiiviseen hoitoon keskittyminen.

- Mielenterveyden hoito ei aina ole lääkäri- ja lääketiedekeskeistä. Mitä nuoremmista lapsista on kyse, sen tärkeämpää on lähestyä asioita kehityksellisestä ja

ympäristötekijät huomioon ottavasta näkökulmasta kuin puhua oireista, diagnooseista ja sairauksista.

- Suomessa lasten, nuorten ja perheiden perustason mielenterveyspalvelut on päätetty järjestää opiskeluhuollon sekä kasvatus- ja perheneuvolan (ja äitiys- ja lastenneuvolan) toimesta. Nämä palvelut ovat lähtökohtaisesti moniammatillisia ja monitieteisiä.
- Ei siis ole niin, että ”perustason mielenterveyspalvelut puuttuvat”, mitä on alettu väittää viime vuosina. Nämä palvelut ovat opiskeluhuollossa, neuvolassa ja perheneuvolassa. Kuntien tavat ja resurssit järjestää palvelut eroavat toki liiallisesti.

Opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien esitetty siirto sote-maakuntiin sisältää vahvan viestin siitä, että opiskeluhoitoa halutaan kehittää suuntaan, jossa keskeisiä ovat oireet, diagnoosit, sairaudet ja yksilötasolla tapahtuvat tutkimukset ja interventiot.

Koulussa, oppilaitoksessa ja opiskeluhuollossa keskeisiä lähtökohtia puolestaan ovat

- normaalikehitys ja sen tukeminen,
- koko ikäluokka, kaikkine erilaisine haasteineen ja ongelmineen,
- oppilaiden/opiskelijoiden tilanteen arviointi, apu ja ohjaus riippumatta ongelmasta,
- laaja-alainen työote
- oppilaiden/opiskelijoiden ja koulun/oppilaitosten kulloisenkin tilanteen ja tarpeen mukaan määrittävä työote
- ryhmä, yhteisöt ja perhe ja näiden huomioiminen ja hyödyntäminen,
- hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ehkäiseminen.

Mitä nuoremmista lapsista on kysymys, sen olennaisempaa on tarkastella ongelmia ottaen huomioon kehitysympäristöt (kontekstit), joista keskeisimpiä ovat koulu, perhe ja vertaisryhmä. Mielenterveysongelmien hahmottaminen yksinomaan lasten ja nuorten yksilöllisiksi ominaisuuksiksi ei ole tarkoituksenmukaista. Läheskään aina lapsi tai nuori ei tarvitse hoitoa, lääkitystä tai kuntoutusta, vaan ympäristön ja elämäntilanteen huomioiva ohjaus ja tuki voivat monelle olla riittävä palvelu, mikäli ne ovat saatavilla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Myös hoidon ohessa arjen tukitoimet ja toimiva koti–koulu-yhteistyö ovat ratkaisevan tärkeitä. Kuraattorien ja psykologien työ osana kouluyhteisöä tukee keskeisesti tämän onnistumista.

Tarvitaan lisäresursseja, ei hallintokuntasiirtoa – psykologivakansseja puuttuu 500

Opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvin laatima tuore selvitys (2019) osoitti, että tärkeitä kehittämistarpeita opiskeluhuollossa ovat muun muassa opiskeluhoitopalveluiden saatavuus ja henkilöstön riittävyys.

Opiskeluhoitopalveluiden saatavuudessa on merkittäviä alueellisia eroja johtuen henkilöstövajeesta (Hietanen-Peltola ym., 2019a-b). Lakisääteiset henkilöstöresurssit on saatava kuntoon säätämällä pikaisesti sitova mitoitussuositus (500 oppilasta/opiskelijaa per psykologin, kuraattorin ja terveydenhoitajan tiimi). Oppilashuollon nykyiset haasteet syntyvät ensisijaisesti lakisääteisten vakanssien puutteesta, eivät opiskeluhuollon hallinnollisesta sijoittumisesta.

Opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien siirtäminen sote-maakuntiin ei millään tavalla lisää resurssia. Päinvastoin se tulee käytännössä vähentämään koulujen ja oppilaiden saamaa palvelua. Lasten ja nuorten eriarvoisuus opiskeluhuollon palveluiden tarjonnan suhteen ratkeaa lisäämällä voimavaroja, ei siirtämällä psykologit ja kuraattorit koulusta pois.

Psykologiliiton tietojen mukaan osassa kuntia, joissa koulupsykologit ovat osa laajempaa terveydenhuollon yksikköä, saman työntekijän vastuulla ovat koulun lisäksi pahimmillaan myös terveystieteiden, varhaiskasvatuksen ja neuvolan psykologipalvelut, jopa perheneuvonta.

Aiemman sivistysvaliokunnan mietintö ja Psykologian alan tieteellisen neuvottelukunnan suositus tukevat sijaintia sivistystoimessa

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) säädettäessä sivistysvaliokunnan yksimielisessä mietinnössä (SiVM 14/2013 vp) linjattiin oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelut lähipalveluksi laajojen asiantuntijakuulemisten pohjalta. Palvelut järjestetään kouluissa ja oppilaitoksissa siten, että ne ovat lähellä oppilaita, opiskelijoita sekä opettajia ja näin helposti ja nopeasti saavutettavissa. Eduskunta (EV 224/2014 vp) myös edellytti, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistuksen yhteydessä hallitus huolehtii siitä, että opiskeluhuoltolain edellyttämät palvelut voidaan jatkossakin toteuttaa kouluissa ja oppilaitoksissa lähipalveluna.

Psykologian alan tieteellinen neuvottelukunta on antanut suosituksen (Psykologian tieteellinen neuvottelukunta, 2013), jonka mukaan sekä käytännön kokemus että tieteellinen tutkimusnäyttö tukevat toiminnan järjestämistä osana sivistystoimen omaa toimintaa.

Turussa 22.9.2020

Annarilla Ahtola, puheenjohtaja

Suomen Psykologiliitto ry

Lähteet:

Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö (14/2013 vp). Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaki ja eräiksi siihen liittyviksi

laeiksi. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/sivm_14+2013.pdf

Hietanen-Peltola, M., Vaara, S., Laitinen, K. (2019a). Koulukuraattoripalvelujen yhdenvertaisuudessa on kehittämistarpeita – tuloksia perusopetuksen opiskeluhuollon seurannasta 2018. Tutkimuksesta tiiviisti 4/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-271-0>

Hietanen-Peltola, M., Vaara, S., Laitinen, K. (2019b). Koulupsykologipalvelujen yhdenvertaisuudessa on kehittämistarpeita – tuloksia perusopetuksen opiskeluhuollon seurannasta 2018. Tutkimuksesta tiiviisti 5/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-273-4>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. (2019). Opiskeluhuollon tila yleissivistävässä koulutuksessa. Tiivistelmä. https://karvi.fi/app/uploads/2019/01/KARVI_T0119.pdf

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013).

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287#Pidp446166048>

Psykologian tieteellinen neuvottelukunta. (2013). Konsultoiva koulupsykologityö.

Psykologian tieteellisen neuvottelukunnan suositus hyvistä

käytännöistä. [https://www.psyli.fi/psykologiliitto/tieteellinen](https://www.psyli.fi/psykologiliitto/tieteellinen_neuvottelukunta/hyvan_kaytan)

[neuvottelukunta/hyvan kaytan](https://www.psyli.fi/psykologiliitto/tieteellinen_neuvottelukunta/hyvan_kaytan)
[non suositukset](https://www.psyli.fi/psykologiliitto/tieteellinen_neuvottelukunta/hyvan_kaytan)